

Pölyttäjien huomioiminen metsien käsittelyssä

Sara Turunen, asiantuntija, Tapio

TAPIO

14.10.2022

 METSO

Miten metsät ja pölyttäjät kytkeytyvät toisiinsa?

- Metsät ovat vallitseva ympäristö Suomessa ja metsätalous vaikuttaa metsäisiin elinympäristöihin ja niiden eliölajeihin valtaosalla maapinta-alasta
- Metsäympäristöjen osalta tietoa pölyttäjistä on ollut vähäisesti
- Pölyttäjät ovat välttämättömiä metsien ekosysteemien toiminnalle sekä monimuotoisuuden säilymiselle

Kuva: Puuverhoilijamehiläinen/Juho Paukkunen

Millaisia pölyttäjiä metsistä löytyy?

Kuva: Kanervamaamehiläinen/ Juho Paukkunen

Kuva: Metsänokiperhonen/ Juho Paukkunen

Kuva: Kanervamaamehiläinen/ Juho Paukkunen

Kuva: Pensaskimalainen/ Juho Paukkunen

Kuva: Laikkusysinen/ Juho Paukkunen

- Suomen metsissä pölytystä tekevät pääosin
 - Mesipistiäiset (kimalaiset ja erakkomehiläiset)
 - Kukkakärpäset
 - Yö- ja päiväperhoset
 - Kovakuoriaiset
- Esimerkkilajeja
 - Kanervamaamehiläinen
 - Metsänokiperhonen
 - Viherkukkajäärä
 - Pensaskimalainen
 - Laikkusysinen

14.10.2022

Kuva: Sara Turunen

Kuva: Janne Heliölä

Kuva: Janne Heliölä

Kuva: Sara Turunen

Kuva: Sara Turunen

Kuva: Janne Heliölä

Pölyttäjien avainelinympäristöt metsissä

- Erilaiset avoimet ja puoliavoimet alueet
- Pellonreunametsät
- Lehdot
- Puustoiset perinneympäristöt
- Paahdealueet ja -rinteet
- Metsäpalo- ja kulotusalueet
- Tärkeitä myös: haaparyhmät, jalopuumetsiköt
+ metsäteiden reunat

14.10.2022

Mitä pölyttäjät tarvitsevat metsissä?

- Pölyttäjät tarvitsevat keväästä syksyyn erilaisia ja eri aikaan kukkivia mesi- ja siitepölykasveja, jotka tarjoavat niille ravintoa.
 - Kasvillisuuden ja puulajiston monipuolisuus on hyödyksi pölyttäjille
- Elinympäristöä parantaa:
 - Monipuolinen ravinto
 - Mesikasvit, lehtipuut, jalot lehtipuut, lehtipensaat
 - Tarjolla olevat pesäpaikat
 - Lahopuu, paljas kivennäismaa, maakolot, kosteikot
 - Avoimuus ja lämpö
 - Valtaosa pölyttäjistä on lämpöhakuisia hyönteisiä
 - Poikkeus esim. monet kärpäsistä lisääntyvät kosteiden elinympäristöjen pitkälle lahonneessa, märässä puuaineksessa

14.10.2022

Kuva: Täpläpapurikko/ Janne Heliölä

Mitä metsissä voi pölyttäjien hyväksi tehdä?

- Suosi monilajista puustoa
- Säästä lahoppuut, erityisesti pystylahoppuut
- Jos lahoppuuta on vähän, tee tekopötkelöitä
- Jätä suojakaistat vesistöjen reunoille
- Valitse säästöpuuryhmiin lehtipuita ja kukkivia puita
- Jätä taimet pois paahteisilta tai kallioisilta laikuilta
- Lisää väljyyttä metsän reunavyöhykkeillä
- Lista löytyy Pölymetsä-hankkeen verkkosivuilta <https://tapio.fi/projektit/polymetsa/polymetsa-materiaalit/>

14.10.2022

Hyvät käytännöt pölyttäjien tukemiseen metsänomistajalle ja metsäammattilaiselle

Metsänomistajat ja metsäammattilaiset voivat tukea pölyttäjien hyvinvointia erilaisissa ja eri-ikäisissä metsiköissä toteutettavien hoito- ja hakuutoimenpiteiden yhteydessä.

METSÄNHOIDON JA HAKKUIDEN YHTEYDESSÄ

- Suosi monilajista puustoa
- Valitse säästöpuuryhmiin lehtipuita
- Säilytä lehtipuita (raitaa, pihlajaa, tuomea, vaahteraa)
- Säästä syntyneet maapuut ja lahoppuut (ml. kuorensa menettäneet pystykuuset)
- Lisää lahoppuuta tekopötkelöillä
- Säilytä pienialaisia kosteikkoja
- Jätä leveät käsittelemättömät suojavyöhykkeet vesistöjen rannoille
- Säästä pensaita (pajuja, paatsamaa, kuusamaa)
- Jätä istuttamatta paahteiset ja kallioiset laikut

METSÄTEIDEN REUNOILLA JA PELTOJEN REUNAVYÖHYKKEILLÄ

- Niitä vuosittain kukinnan jälkeen metsäteiden varret
- Lisää metsän reunan väljyyttä pienaukkojen tai harvennuksen avulla

LEHDOISSA

- Suosi lehtipuustoa ja etenkin jaloja lehtipuita
- Vähennä kuusien määrää
- Lisää puuston väljyyttä

PAAHDEYMPÄRISTÖISSÄ

- Tee luonnonhoidollinen avoimuutta lisäävää hakkuu
- Riko maapintaa
- Jos mahdollista, suorita luonnonhoidollinen kulotus

www.tapio.fi/polymetsa

Maa- ja metsätalousministeriö

TAPIO

Jos aihe kiinnostaa lisää...

- Lataa itsellesi ilmainen opas: Pölyttäjien huomioiminen talousmetsien käsittelyssä
 - Suunnattu metsänomistajille ja metsäammattilaisille, sopii muillekin asiasta kiinnostuneille
 - Tiivis alle 30-sivuinen pdf-tiedosto
- Opas sekä muuta materiaalia löytyy Pölymetsä-hankkeen verkkosivuilta tapio.fi/projektit/polymetsa/polymetsa-materiaalit/

14.10.2022

Pölymetsän opit jalkautuvat kuntien hankkeissa

- Tampereen luonnonhoitohanke pölyttäjänäkökuulmalla
 - Tarkastellaan missä ja millä tavoin metsien ja puustoisten alueiden luonnonhoidolla voisi edistää monimuotoisuutta ja tukea niittyverkostojen kytkeytyneisyyttä. Tarkastelussa hyödynnetään paikkatietotyötä.
 - Tampereen kaupunki, Tapio, SYKE
- Salon pölyttäjälinna
 - Nakolinnan alueelle tehdään monimuotoisuutta ja pölyttäjien elinympäristöä tukeva hoitosuunnitelma. Projektissa myös toteutetaan suunnitellut luonnonhoidon toimenpiteet.
 - Metsä Groupin luonnonhoito-ohjelma
 - Salon kaupunki, Tapio, SYKE, Varsinais-Suomen ELY-keskus, Salo IoT Campus, Valmet Automotive

14.10.2022

Kuva: Kangasperhonen/ Janne Heliölä

 METSO

Tulossa 31.10.2022 Koulutuswebinaari: Pölyttäjät ja metsien luonnonhoito

Lisätiedot ja ilmoittautuminen: <https://tapio.fi/tapahtumat/polyttajat-ja-metsien-luonnonhoito-koulutuswebinaari-31-10-2022/>

14.10.2022

Kuva: Pajukkomaamehiläinen/Juho Paukkunen

 METSO

Kiitos!

Lisätietoja:

sara.turunen@tapio.fi

www.tapio.fi/polymetsa